

શ્રી ગિરનાર ચેત પરિવાડી

સં. ભંડુસૂદન ટાંકી-વિધાત્રી વોરા

ઉજ્જ્યન્તગિરિનાં મંદિરો અનુલક્ષે રચાયેલી ચૈત્યપરિપાઠીઓમાં માહિતીની દણ્ણીએ આ એક ઘું જ કિમતી ચૈત્યપરિપાઠી છે. અગાઉ પ્રકાશિત થઈ ચૂઢેલ, ખૂબતત્પગબધીય ‘રતનસિંહસુર-શિષ્ય’ની, અને ‘સોમસુરદરસ્સરિ’ના પરિવારના ‘શલશેખરસ્સરિ’શિષ્ય ‘હેમહંસની “ગિરનાર તીર્થ-માળા”માં અપાયેલી વાતોનું આમાં સમર્થન હોવા અતિરિક્ત ડેટલુંક વિશેષ સ્પષ્ટીકરણ પણ છે, અને અન્ય ફોઈ પરિપાઠીકારે નહીં જણાવેલ એવી નવીન હકીકતો પણ છે. કર્તા પોતાનું નામ પ્રગટ કરતા નથી; પણ ફોઈ “સંધ્વી શવરાજ”ના સંધ્વમાં આવેલ સુનિની આ રચના ફોઈ થકે તેવો તર્ક છેવટની એટલે કે ૪૧મી ગાથા પરથી થઈ શકે છે.

સંપ્રતિ રચના લા.દ.ભા.સં.વિ.મં.ના સુનિપુણ્યવિજ્ઞયજી સંગ્રહની પ્રતિ ક્રમાંક ૨૮૭૦ ઉપરથી ઉતારી છે. મૂળ પ્રતિમાં જોકે રચના સંવત કે લિપિ સંવત દર્શાવ્યો નથી; પણ ભાષા અને વસ્તુની દર્શિએ સંપ્રત કૃતિ પંદરમા શતકના ઉત્તરાર્ધની જણાય છે, જ્યારે મતિતી લિપિ સતતરમા શતકના ઉત્તરાર્ધથી પુરાણી લાગતી નથી.

પ્રારંભમાં યાત્રી-કવિ હેઠી ‘અંબિકા’ અને ‘સરસ્વતી’ને સમરી, ‘નેમિજિન’ને વંદના દઈ, ‘ભિજિગરિ’ (ઉજ્જ્યન્તગિરિ)ના જિણુવરને સાનાંદ સ્તવવાનો નિર્ધાર જણે કરે છે : (૧). આ પછી ‘ગિરનાર’ની તળેટીમાં આવેલ વિશાળ એવા ‘જૂનગઢ’ (જૂનાગઢ=અર્થાદુર્ગ=ઉપરકોટ)નો ઉલ્લેખ કરી, ત્યાંના ‘સલપાસાદ’ (શ્રેષ્ઠી ‘સલક્ષ્ણ’ કારિત જિનાલય)માં જુહાર કરી, ઉસવંસ (આસવાલ વંશ)માં જી-મેલ ‘સમરસિંહે’ ઉદ્ધારવેલ, તિજલપુરિ (તેજપાલ સ્થાપિત ‘તેજલપુર’ શહેર) પાશ્ચને નમસ્કારી, ‘સંધ્વની દુંધલ’ના પ્રાસાદમાં ‘આહિ જિનવર’ને જુહારવાનું કહે છે : (૨-૩). તે પછી ‘ધરણિગ વસ્તી’ (અર્થાદુર્ગ)માં હતી)ના મહાવીરસ્વામીને વંદ્વાનું કહે છે. અને પ્રસ્તુત વસ્તીમાં ડાખી બાજુનો ‘ભદ્રપ્રાસાદ’ શ્રેષ્ઠી ‘પૂનિગે’ કરાવ્યાની નોંધ કરે છે. (૪) આ પછી ‘લખરાજે’ ઉત્તસાહથી કરવેલ ‘ખમાણ્યાવસહી’માં પિતળના જિનતાથ ‘રિસહેસર’ (અષ્ટભેદર)ને પૂજીએ તેમ જણાવે છે. (૫).

હવે ગિરિવર (ગિરનાર) તરફ સંચરવાની વાત કરે છે. ત્યાં (‘વખાપથલેન’માં રહેલ) ‘દામોદર’, ‘સોવંનરેખ’ (સોનરેખ) નહીં, અને ‘કાલમેધ ક્ષેત્રપાલ’નો ઉલ્લેખ કરે છે (૬). એ પછી આવતી નિસર્ગ-શોભાનું વર્ણન ગાથા જમાં કહે છે. આ પછી (મંત્રીશર) ‘ઉદ્યતન’ પુત્ર બાહ્ય (મંત્રી વાળબટે) વિસલપુરી ત્રેસઠ લાખ ખરચીને ‘પાજ’ કરાવ્યાનું કહે છે. (૮). ‘પાજે’ ચડતાં પહેલી ‘ભિસવા સોની પદમ’ની ‘પરવ’ (પરથ), બીજી આવે ‘પોરવાડ’વાળાની, તે પછી ‘હાથી વાંક’માં ‘રાયણ વૃક્ષ’ નીચે વિશ્રામી, ત્રીજી ‘ધૂલિ પરવ’ તે ‘ધ્લેડ નાયક’ની, તે પછી ‘માંકડકુરી’ કને ‘માલીપરથ’ જવાનું. (૮-૧૧). તે પછી સાપણુંની વાંકીચૂકી વાટડીએ આગળ વધતાં ‘સિલખડકી’ અને તે પછી ‘બીજી ખડકી અવેઃ’ (૧૨). ને ત્યાર યાદ પાંચમી ‘સુવાવી’ની પરથ. ને ત્યાંથી જમણું હાથ તરફ ‘સહસ્રવિંદ યુદ્ધ’ હોવાનું કવિ-યાત્રી નોંધે છે. (૧૩). તે પછી આગળ ચાલતાં ડાખી જમણું બાજુ ‘તોરણો’ અને ‘આંચલીયા પ્રાસાદ’ (આંચલગચ્છીય જિનાલય) નજરે પડવા માંડે છે. આ પછી પહેલી ‘પોળ’ અને બીજી ‘પોળ’નો ઉલ્લેખ કરે છે. (૧૪-૧૫).

આ પછી યાત્રાકાર તીર્થનાયક ભગવાન નેમિનાથને દેહરે પહોંચે છે. અને ત્યાં છત સાથે

ચામર ઢાળતાં પંચ શબ્દ વાદિત્ર વગાડતાં સંધ્વી પ્રવેશે છે અને ભાગલ-ભેરિના ગગનલેઠી નાદ, ઢેલ-ફ્રેરના હડહડાટ, ને ત્યાં વાગતા 'નિખાણુ' અને કન્યાઓ દ્વારા ગવાતા ધવળમંગળનો કાવ્યમય ભાષામાં ઉલ્લેખ કરે છે : (૧૬).

સૌ પહેલાં 'મેલાસાહ'ની હેઠરીમાં 'જિનધર્મનાથ'ને નમી, (પશ્ચિમ ખાજુના) 'મૂળદાર'ની સામા રહેલ 'સવાલાખી ચુકીધાર' — જેમાં 'વસ્તિગે' ('વસ્તુપાળે') સ્થાપેલ - 'નેમીસર'ના બિંબને વાંદી 'પાશ્વનાથ'ની હેઠરી (વસ્તુપાળ કારિત સ્તંભનપુરાવતાર)ને પ્રખુરી (મૂળનાયકના મંદિરમાં પ્રવેશે છે) : (૧૭). 'નેમિનાથ'ને નિહાયા બાદ 'તોરણુ' વધાવી, દાન દઈ, 'પાઉમંડપ' (પાદુકા મંડપ) આવી, (ત્યાંથા) 'નેમિનાથ'ને શિરસહ નમી, નણ બાર ધરાવતા ('ગૂઢમંડપ'વાળા) પ્રાસાદને પ્રદક્ષિણા દઈ, (ફરીને) દાન દઈ, વિવિધ ઇણકૂલ સાથે (ફરીને) 'જિન'ને લેટાવાની વાત કરે છે : (૧૮). તે પછી અધુકળે પગે ('નેમિનાથ') દેવની પૂજા કરી કેથી માનવ જનમ સફળ થાય, પછી 'ગજપદ-કુંડ'માં સ્તનાન કરી ધોઈ કરી (ફરીને નેમિનાથના) પ્રાસાદે આવ્યા અને નહાવણુ-મહોત્સવ કરી, ડેસર-ચંદનતી અર્યના કરીએ તેમ કવિ કહે છે : (૧૯).

તે પછી 'અગર'ની પૂજા રસી 'રતન' ('રતન આવક') દ્વારા સ્થાપિત 'નેમીસર'ની સેવા કરી, 'ભમતી'માં 'ચૈત્ય પરિપાઠી' કરી, 'રંગમંડપ' (ગૂઢમંડપ)માં રહેલ જિણુવરને પૂજુ, ધરમશાળાના મંદિરમાં વંદના દઈ, પછી 'અપાપામદ' જઈએ તેમ યાત્રી-કવિ ઉમેરે છે : (૨૦).

(આ 'અપાપામદ'માં) ગઈ ગોવિસી, (ખીજ) સાત તીથું કરને પૂજુ પાપક્ષય કરી, આડમું (નેમિનાથનું) બિંબ ઘાપભદ્રસુરિએ નંભાવતી (ખંભાતા)માં (મન્ત્ર બળે આક્ષી) (અભિગ્રહ ધારણ કરેલ) આમરાજને વંદાવેલ (તે અહીં ગિરનાર પર લાવેલ બિંબને નમી), (૨૧) પિતળના નેમિનાથના બિંબને પૂજુ, પછી (મૂળપ્રાસાદને ફરતી રહેલ) મંત્રીશર વસ્તુપાણે કરાવેલ નણ દેવળની રયનાવાળા લાખો ઇપિયા ખરીને કરાવેલ શત્રુંઝયાવતાર આહિનાથને જુહારીશું (૨૨). ત્યાં ડાખી-જમણી ખાજુએ રહેલ ગજદઢ વસ્તુપાલત-તેજપાદ તથા (વસ્તુપાદ-પિતામદ) સ્નોમ (મન્ત્રી) અને પિતા (મંત્રી) આસરાજ છે. મનમોહક પુતળોએ જેતાં તૃપ્તિ થતી નથી; વળી ત્યાં (ડાખે પડએ) અણ્ટાપદમાં રહેલ ૨૪ જિનવર અને જમણી ખાજુએ રહેલ સમેત-શિખરમાં ૨૦ જિન જેઈશું (૨૪). તે પછી ગોવિન્દ એષ્ટિએ સ્થાપેલ જુરાપલિ (પાશ્વનાથ) પૂજુ કળીયુને સંતાપીશું. ત્યારાદ આગગ સંચરતાં (ખંભાતાના) શ્રેષ્ઠી શાણુ અને ભૂંભવના પ્રાસાદે (મૂલનાયક) વિમલનાથ તથા પાશ્વનાથને સ્તવી તેનો રણ્યામણો મુખમંડપ જેઈશું (૨૫). (આ મંદિરમાં) પિતળમય સરસ બિંબ છે અને મંદિર કંચન - અલાનકની ઉપમાને લાયક છે. આ પછી સમરસિંહે ઉદ્ધારાવેલ કંચાણુરયતા મંદિરમાં નણ સ્વરૂપે વિરાજમાન નેમિકુમાર છે ને સ્તંભયુક્ત મેઘનાદ મંડપ (૨૬) તેમ જ જગતી પરની બાવન હેઠરીએ જેઈ હય્યું હરખાય છે. (આ મંદિરના) (દક્ષિણ તરફનો) સુંદર ભદ્ર પ્રાસાદ માલહેલે કરાવેલો ને રતનદેવે પિતળનું મોદું બિંબ કરાવેલું. પશ્ચિમનો નામી ભદ્ર-પ્રાસાદ હાજ શ્રેષ્ઠીએ કરાવેલો અને ઉત્તર ખાજુનો (૨૭) શ્રેષ્ઠી સદી તથા શ્રેષ્ઠી વંતુ (રાને) કરાવેલ.

હવે ખરતર વસડી તરફ આવીએ. આ (વસડી) સાંધુ નરપાલની સ્થાપેલી છે. તેમાં (જિન)-દીરનું તોરણુથુક્ત પિતળનું બિંબ છે. ને આજુખાજુ શાંતિજિન તેમ જ પાશ્વનાથના પિતળના વખાણુવાલાયક કાઉસસીયા છે (૨૮): અહીં રંગમંડપ(ની છતોમાં) નાગણ્ય અને પંચાંગવીર જેતાં અને મંડપમાં પૂતળોએ પેખી મન પ્રસન્ન થાય છે. મંડપ મૂળ 'માલા ખાડ' પર કરેલો

મહિસૂહન ટાકી-વિધાત્રી વોરા

છ. ત્યાં જમણી બાજુ ભણુશાળા જેગે કરાવેલ અષ્ટાપદ (ભદ્રપ્રાસાદમાં) (૨૮) અને ડાખી બાજુ ધરણુશાહે કરાવેલ (ભદ્રપ્રાસાદમાં) સુપ્રસિદ્ધ સમ્મેતશિખર (ની રચના) છે. (અહીંથી નીકળી આગળ જતાં) અદ્ભુત મુર્તી, ચન્દ્રગુઢા, પૂર્ણસિંહવસતી, સુમતિજિન, મજ શ્રેષ્ઠિએ સ્થાપેલ સુંદર હેમસર (૩૦), સેમસિંહે - વરદે મૂકાવેલ સારંગ-જિનવર, તે પછી ખરતરગઢીય શ્રેષ્ઠી જેઠા કારિત મનોહર વસતી, અને ચન્દ્રપ્રલભજિન પૂજા, નાગઝર-મોરઝરના એ કુંડ જેઠ, પૂર્ણસિંહ ડેકારીએ સ્થાપેલ ઉર જિનાલથયુક્ત શાંતિનાથ પ્રાસાદમાં નમી (૩૧), ચન્દ્રમંડપે ચન્દ્રમહોત્સવ કરી, ત્યાં પૂનિમ દેરીમાં દર્શન કરી (૩૨), ગજપદકુંડ (પરના આઠભિષ્ટ ઈ), સાંકળીયાળી પાજ, છવશિલા થઈ (૩૩) પ્રાતઃકાળે અગ્નિષ્ટક(ના શિખર) તરફ જવા રવાના થાય છે. રસ્તામાં ચન્દ્રપ્રલભ જિનવરની સુત્રિ કરી, સિદ્ધરાજ (શ્રેષ્ઠીએ) ઉક્ષારાવેલ (વસ્તુપાલ મન્ત્રીકારિત) કૃપદી યક્ષ તરફ જઈ, ત્યાંથી ચંકી ભરતે કરાવેલ(ને મંદિર) આરાધી, રામનુંગરની એ દેહરીએ થઈ, રાજુમતી તરફ વળે છે (૩૪); રાજુમતીની શુદ્ધામાં નેમિ-વિરહમાં કંદણું ભાંગી (સાધ્યા થયેલી રાજુમતીની પ્રતિમાના દર્શન કરી, ત્યાંથી નાચે દેખાતા શિવાદ્વારી પુત્ર (નેમિનાથ)ના ઉદ્ઘોષર કલશયુક્ત મંદિરની વાત કરી (૩૫), હવે દિગ્ભર સમ્પ્રદાયના ડોટડી - વિહાર તરફ જય છે. ત્યાં શ્રેષ્ઠી પાતાએ કરાવેલ પિતળના આદિનાથને નમી, લાવસાર ડાહાવિહાર (શૈતાભ્ર)માં અજિત જિનેશ્વરને નમી, શ્રેષ્ઠી લખપતિએ કરાવેલ ચતુર્મુખ પ્રાસાદમાં જિનવરની પૂજા કરી (૩૬), ગંગાકુંડ ગંગાના દેવળમાં છન્દે સ્થાપેલ જિનવરનું ધ્યાન ધરી, તે પછી ગણુપતિ અને રથનેમિની દેરીમાં નમી, ચિતર સાહે કરાવેલ અંબિકાની પાજ પર ચંદી (૩૭), ચીતડા પૂનાએ કરાવેલ અને સામલ શાહે ઉક્ષારાવેલ અંબિકાના પ્રાસાદમાં નમી, ત્યાં સંધવિધનવિનાશના ભગવતી અંબિકા (સમેનીની) પંચ-મુત્રિં સમક્ષ શ્રીદીળ ધરાવી (૩૮) હવે અવલોકના શિખર પર ચંડી ત્યાંથી સહસ્રાત્મવનનું નિરીક્ષણું કરી, અને ત્યાંથી નાચે દેખાતા લાભારામ તથા સામે શામ્ય અને પ્રધુમન શિખરને દૂરથી નમી તેમજ પ્રધુમન શિખર પર રહેલ સિદ્ધિ - વિનાયક તેમ જ અદૃષ્ટ રહેલ કંચન - અલાનકનો નિર્દેશ કરી (૩૯), નેમિનાથના મંદિર પર યાત્રી આવે છે. ત્યાં ચન્દ્રમાલ પહેરી ચન્દ્રમહોત્સવ કરી દાન દઈ, સુવર્ણના ઝળળણતા કલશવાળા એ સજનવિહારના (વાસ્તુશાસ્ત્રોક્ત) પૃથ્વીજ્ય પ્રાસાદ પર ધ્વજ ચંદી (૪૦) યાત્રી-કવિ કહે છે કે જ્યસિંહ સિદ્ધરાને ગરવા ગિરનારના તળ પરના પ્રાસાદ અનાવવા પાછળ ૫,૭૨,૦૦૦૦૦ વીસલપુરી (દ્રભ) ખર્ચેને પોતાની 'કીર્તિનો સંચય કર્યો. પ્રસિદ્ધ એવા સંધી શવરાજે (નેમિનાથના) ભવને કનકકણશ અને ધ્વજ સ્થાપી યશ લીધો. એ એકચિતથી જિનવરની (માલ ઈ?) નિત્ય સાંભળે છે તેને તીર્થયાત્રાનું ધથ્યું ઇન મળે છે (૪૧).

આ ચૈત્ય પરિપાટીમાં પંદરમા શતકમાં થેલેલ બાંધકામો સંબંધમાં અન્ય ગિરનાર સંબંધ પરિપાટીઓમાં નહીં દેખાતી ધણી ધણી નવી હકીકતો નોંધાયેલી જેવા મળે છે. એમકે અંચલીયા પ્રાસાદ, (તારંગાતીર્થના ઉક્ષારક) જાવિંદ શ્રેષ્ઠિએ કરાવેલ જુરાપલિ - પાર્શ્વનાથ, લખપતિ શ્રેષ્ઠીનો ચતુર્મુખ પ્રાસાદ, દિગ્ભર પાતાવસહી, અને તેની બાજુની શૈતાભ્ર ડાહાવસહી, ચિતર સાહની કરાવેલી અંબાજુની પાજ, ધત્યાદિ. તો બીજી બાજુ અહીં કરાવેલ એચેક વાતો જૂની હકીકતો સામે રાખતાં તથ્યપૂર્ણ જણ્ણાતી નથી : એમકે નેમિનાથના મંદિરને ફરતી દેવકુલિકાએ વસ્તુપાલ મન્ત્રીની બનાવેલ નહોતી. મૂળ મંદિર ઈ. સ. ૧૧૨૮માં પૂર્ણ થયા બાદ આ દેવકુલિકાએના છાદ તથા સંવરણા ઈ. સ. ૧૧૫૮માં પૂર્ણ થયાનો શિલાલેખ ત્યાં છે; અને નેમિનાથના મંદિરના બાંધકામને લગતો ખર્ચ આત્માતિક અતિશયોક્તિપૂર્ણ હેવા ઉપરાન્ત “વીસલપુરીય ડોરી”નું સિદ્ધ. રાજના સમયમાં ચલણું કહેવું એ તો કાલાતિકમ જ છે.

શ્રી ગિરનાર ચૈત્ય પરિપાઠ

સમરીય અંભિકિ સરસતી, વંદિય નેમિ જિણુંદ	
જીજલિગિનિ જિસવર-થણુઅ, હીઈઈ ધરી આણુંદ	૧
શ્રીગિરિનારહ તલાહીય, જુનુણ સવિશાલ	
સલખ-પ્રસાદ જુહારીઈએ, તિજલપુરિનુ પાસ	૨
સમરિ કિંધિ જીધારે કીડ, ઉસવંસ અવયાર	
તુ સંધવી ધુંધલ તણું એ, જિણુહરિ આદિ જુહાર	૩
ધરણિગવસહી વંદીઈ એ, સ્વામીશ્રી મહાવીર	
ડાળઈ બદ્રપ્રાસાદ તિહ પૂનિગ શુણુગંલીર	૪
ખમાણા વિસહી કારવીય લખરાજ ધરીએ જીધાહ	
ફીતલમઈ પ્રભુ પૂજુઈ એ, રિસહેસર જિણુનાહ	૫
હનિ ગિરિવરાણી સાંચર્યા એ, દામોદર સવિલાસ	
સોવનરેખનહી-કન્હીઈ એ, કાલમેઘ ક્ષેત્રપાલ	૬
રાયણુ આંબા આંખલીય, વનસી લાર આઢાર	
મોર મધુર-સરિ સોહતી એ, ગિરિ પાખલિ વન ભાર	૭
પાજ કરાવી સોહલીય, ઝાંછિથ ઉદ્યન સાખ	
બાહડ વીસલપુરીય તિહાં, વેચા ત્રિસઠિ લાખ	૮
જીસવાલ સોની પદમતણી, પાજઈ પહુલી પરવ	
પરવ બીજુ ચોરવાડ તણી, વીસ ભીમ કરિસિ ગર્વ	૯
હાથી વંકિ ઓલિ દીસઈ, રાયણુ રુખ વિશ્રામ	
ત્રીજુ ધુલીય પરવ ધલેાડણુયાયગની અલિરામ	૧૦
ત્રિહું સલજરી ચાહતાં એ લાગઈ સીઅલુ વાડ	
માંકડકૂડી-કન્હીઈ ચડથી, માલીપરવઈ જાઉ	૧૧
વાંકી ચૂંકી વાટડી અલિઈલી સાપલ જેમ	
વરતિચ સિલખડકી પરઈ એ, બીજુ અડકી તેમ	૧૨
પાંચમી પરવ સ્વુઅાવડીએ, વઉલી અંખર હેઠિ	
જાતાં જિમણુઈ સહસરિંદ શુરૂ લણી દિઓ દ્રેંઠિ	૧૩
ડાયા-જિમણા તોરણુ એ, આ ગમ આંચલીયાપ્રાસાદ	
પહુલી ચોલિ પા(પે)સતાં એ, સહીઅર કીજઈ સાદ	૧૪
સલકર નવલખ જિણુહરુ એ, પઈસત બીજુ પોલિ	
દેવલોક સાર્હું કરઈ એ, સંધવી બિંડા જીલિ.	૧૫

[વસ્તુ]

નેમિપ્રતિમા નેમિપ્રતિમા લેઈએ આવંતિ છત્રચામર સિરિ ટાલીઈ,
પંચશબ્દ-વાળિન વાજીએ, પર્દસાડુ સંઘર્ષી હુઈ
ભુંગલ-સેર-ચિણુ ગગનિ ગાજીએ, ઢોલ-દામાં દડદી
વાજી ગુહીર નીસાંણ, ધવલમંગલ ભાલા હેઈ, અરીયણુ પડી પરાણુ ૧૬

[દાલ]

મેલાસાહ તણી દેહરીઈ, ધર્મનાથનઈ નમતાં જઈએ
મૂલ હૂવારિ થાકણુ એ, સાહભી સવાલાખી ચુકીધર
વસ્તગિ થાપિણ તિહાં નેમીસર
પ્રણમુ પાસએ દેહરીએ ૧૭

નેમિ નિહાતી તોરણુ વધાવુ, દાન દેઈ પાઉ-મંડિપિ આવઉ
નેમિનાથ સિર નાંભીઈ એ, ત્રિવાર્દ પ્રાસાદ પ્રહક્ષીણે
દાન દેઈ જે હુઈ વચ્છણુ, ઝૂલફલે જિન લેટીઈ એ ૧૮

અધૂલક પાયે પૂજયા હેલ, માનવ-જનમ સફલ હુઉ હેલ
ગજપદ-કુંડિ સનાંન કરું, ધોતિ કરી આવ્યા પ્રાસાદિ
નહૃપણુ-મહેષષિવ કીઉ નવનાહિ, કેસર-ચંદનિ ચરચીઈ એ ૧૯

પૂજ રચીનઈ અગર જિચેવઉ
રતન-થાપિત નેમીસર સેવઉ
લમતી ચેત્રપ્રવાડિ કરઉ રંગમંડપિ જિણુવર પૂજીનઈ
ધર્મશાલા ચૈઈત્ય વંદન કીજીઈ, અપાપામહિ જઈએ ૨૦

અતીત ચિંદીસી સાત તીર્થંકર
તે પૂજીનઈ પાપ-ક્ષયંકર
આઠમૂ બિંબ ત્રંભાવતીય, આમરાયનઈ તે વંદાવિંદ
બપલટસૂરિ તિહાં અણુણુ, અરિઠનેમિનઈ દેહરીઈ એ ૨૧

હવી પીતલમહી દિગંભર હિંણ
નેમિતણું પૂજઉ અવિલંબ
અહુતિરિ દેહરી પૂજીનઈ એ ત્રિણુ તોર વસ્તગિ ઈહિ કીધી
આહિલ ભાચણુ ત્રણુ પ્રસિધી, લાખ લાખ ધન વેચીઉ એ ૨૨

વસ્તગિ કીધુ સેતુજિ-અવતાર
આહીસરનઈ કરુંબ જોહાર
ગિરુંાં પીતલ બિંબ નમુ ડાબા-જિમણુ ગયવર બિંબ
વસ્તગિ-તેજુગંડિરી તેઉ સોમ અનઈ આસરાજ અછીઈ ૨૩

રંગમંડપિ નવ-નાટક સોહીઈ
પૂતલીએ અપછર મન મોહીઈ
નેતા તૃપતિ ન પામઈ એ, અધ્યાપહિ જિણુવર ચઉવીસઈ
જિમણુંધ સમેત સિહરિ જિણુ વીસઈ, વર્દરા દેહરી નેઈઈ એ ૨૪

લુરાઉલઉ ગોઈઆગરિ થાપિં, તે પૂજુ કલિયુગ સંતાખું
ચેત્ર-પવાડિઈ સાંચર્યા એ, શાંથુાગર ભૂંલથ પ્રાસાદીઈ
વિમલ પાસ થણું સરું સાદ્દિ, મુખમંડપ રુલીઅમણું એ ૨૫

સાવ પીતલમઈ બિંબ વખાણું
કંથણુ ખલાણુ ઉપમ આણું
કલ્યાણુન્નય ચેખીઈ એ, સમરસિંહ કીધુ ઉધાર
ત્રિહુરૂપે છઈ નેમિકુમાર, મેધનાદ મંડપ સધર ૨૬

જગતિઈ ખાવન દેહરી હીસઈ
જિણુવર નેતાં હર્ષઉં હીસઈ
માતદેવ તણું લદ્ર લલઉ, રતનદેશુરુ પીતલસામિ
પક્ષિમ લદ્ર હાજનઈ નામિ, ઉત્તરદસિ લદ્ર વર્ણુવુ એ ૨૭

સદીંવછેરઈ તેઉ કરાવિં
હવીઈ ખરતરવસહીલાણી આવિં
નરપાલસાહની થાપના એ, સતોરણું પીતલમઈ વીર
શાંતિ-પાસ છઈ સાચઉ શરીર, કાસગીઆ પીતલતણુ એ ૨૮

રંગમંડપિ નાગણંધ નિહાલઉ
પૂતલીએ મંડપિ મન વાલઉ
પંચાંગવીર વસેખીઈ એ, માલાઆઈ મંડપ જણુ
જિમણુઈ અધ્યાપ[દ] વખાણુ, લણુસાલી નેગઈ કીઉ એ ૨૯

ડાર્ઢી સમેતસહિર પ્રસીધુ
તે પણ્ણ ધરણુઈ સાહી કીધવિ

અદભુત ભૂરતિ ચંદ્રગઢા, પુનિમવસહી સ(સુ)મત જિણેસર
વયજાગરિ થાપિડ અલવેસર, હોમસર રુલીઆમણું ૩૦
સોમસીવરદે સારંગ જિણુવર
ખરતર જેડાવસહી મણુહર
ચંદ્રપ્રભજિન પૂળુઈ એ, નાગઝરિ મોરજરિ એ કુંડ ચાહુ
ખહુન્તિરિ જિણુલઈ શાંતિ આરાહુ, પુનર્દી ડોઠારી થાપીડ એ ૩૧
ઇદ્રમંડપિ હુઈ ઇદ્ર-મહેાછવ
પૂનિમ દેહરી હીસેઈ અલિનવ
વવેક સં.... નેમિ નસુ, માંસખમણુ મનરંગિ કીધ્ય
ચિહુ ચોલસું અણુસણું સીધડાં, સહુડાહે ચટકી-કંહુઈ એ ૩૨
ગજપદકુંડિ ઉરી છઈ અષ્ટ
તેહ પરઈ છઈ કંડ વિશાષ
સંકલ પાજઈ છત્રસિલ ૩૩

[વસ્તુ]

હવેઈ ચાલઉ હવેઈ ચાલઉ લાણીએ અંખાવિ
ભાણુ ભૂરતિ શુડુ જિણુહરઈ
ચંદ્રમલ જિણુવર શુણીજઈ
સીધરાજ ઉધાર કીઉ, કવડજથ્ર દેઉલ લાણીજઈ
મરુદેંયા મયત્રલ આરુહી લરથેસર સંજત
રાડા(? રામ) કુંગર હો(હો ?)ઈ દેહરી રાજમતી તુપતા ૩૪

ઢાલ

રાજમતી પ્રાસાદ તલિ ગદ્દ ભાડી પડંતી
શંકભૂરતિ જેઉ નેમિ વિરહ-કંકણુ મોડંતી
કુંકુંકાજલ-વન્ન તિહાં નીજરણુ અરંતી
ઉદ્યસેખર વીર કલસ શિવાદેઉલ હીસંતી ૩૫

હવેઈ ચાલયા હિગંખરુ એ, ડોટડીએ વિહારે
પાતાનઈ પીતલ તણુઉ એ, આહિનાથ જેહારુ
લાવસાર ડાડા વિહાર નસુ અજિત જિણેસર
અતુર્મુખ લખપતિ તણુ એ, પૂળુઈ જિણુવર ૩૬

ગાંગાડુંડિ ગાંગદેવિલ નેઈ નઈ જાઉ
મહિંતી આણુ દેવરાજ તણુંડિ, જિણુહર જિન ધ્યાઉ
ગણુપતિ રહિનેમિ હેહરી એ, હોઈ અંબિક પાજ
ચીતરસાહિ કરાવીઉ એ, કીધું અવિચલ કાજ ૩૭
ચીતુડા પુનાતણુંભિ અંભાઈ પ્રસાદ
તે સાંમલસાહુઈ ઉધરિઓ એ, એત્ર વસંતા નાદ
પંચમૂરતિ અંબિકતણી એ, નમતાં હુખ નાસીઈ
ઇલ-નાલીઉરે લેટીઈ એ, સંઘ-વિધન વિણુસીઈ ૩૮
હિવ અવલોણા સહિર(સિહર) ચડી સહિસાવન પેણું
લાખારામી કણુથરી એ, સિદ્ધ હેહરી હેણું
સામિ-પજૂન નમેવિ ષેલ, સિધવણુાયગ વળાણું
કંચણુખલાણું જિહાં છઈ એ, પળિ ડામ ન જાણું ૩૯
નેમિ ભૂયણું વલી આવીયા એ
પહિરઈ ધનદ્રમાલ, ધનદ્રમહોછવ ફાન દેઈ
ધજ ચૂકઈ વિશાલ, હેમકલસ દ'ડ અલહલઈ એ
સાજણ વિહાર પૃથ્વીજઈ પ્રાસાદ તલિ ગિરુઉ ગિરનાર ૪૦
લાખ ખહુન્તિરિ પાંચ કોડિ વીસલપુરી વેચી
સિદ્ધરાય નેસંગદેવિ નિજ કીરતિ સંચી
વીરાહુડુ સંઘવી સળણુ શવરાજ પ્રસીધડ
કનક કલસ ધજ ઠવિય ભૂયણુ જિણુ જસ લીધડ
એકમના નિતુ સુણીઈ એ એહ જિણુહર-માલ
તીરથ યાત્રા તણુઅ ઇલ હોઈ વિશાલ ૪૧
ધતિ શ્રી ગિરનાર ચૈત્ર પરિપાઠ સંપૂર્ણ સમાપ્તઃ કલ્યાણં ચ ॥